

~~2022-05-04~~

2022-05-10

M-2020-912

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Föreläggande om åtgärd mot buller från Saltsjöbanan till bostäder

Igelboda 55:1, Saltsjöbanan,

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutar att AB Storstockholms Lokaltrafik, med organisationsnummer 556013-0683, ska utföra åtgärd för att minska bullret från Saltsjöbanan vid Ringvägen 1 enligt åtgärdsförslag som presenteras i brev från trafikförvaltningen daterad 7 december 2021, bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad 10 maj 2022.

Åtgärderna som presenteras är en 3 meter hög och 155 meter lång bullerskyddsskärm, mellan Saltsjöbanan och bostadshuset vid Ringvägen 1.

Åtgärderna ska vara utförda två år efter att beslutet vunnit laga kraft.

Lagstöd

Beslutet om åtgärd är fattat med stöd av 20 kap. 9, 19, 21, 22 §§ och 2 kap. 1, 2, 3 och 7 §§ miljöbalken.

Sammanfattning

Klagomål på höga ljudnivåer inkom till miljöenheten den 5 maj 2020. Boende på Ringvägen 1 upplever problem med trafikbuller från Saltsjöbanan.

Fastigheterna har en historia med flera överklaganden och upphävda bygglov på grund av höga bullernivåer vid fastigheten. Byggnaderna uppfördes 2007 och slutliga bygglovet beviljades 2013.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden förelade AB Storstockholms Lokaltrafik (verksamheten) den 14 juli 2020 om att utreda ljudnivåerna vid Ringvägen 1 samt ta fram ett åtgärdsförslag med kostnadsuppskattning och tidsplan ifall ljudnivåerna inomhus och utomhus överskred Naturvårdsverkets riktvärden för buller från väg- och spårtrafik vid befintliga bostäder, och Folkhälsomyndighetens riktvärden för buller inomhus, FoHMFS 2014:13. Föreläggandet överklagades och Länsstyrelsen avslög överklagan den 6 december 2021.

Verksamheten återkom med resultat från utredningen, åtgärdsplan och kostnadsförslag den 7 december 2021. Utredningen visade att både Naturvårdsverkets vägledning samt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus (FoHMFS 2014:13) överskrids.

Utifrån miljöbalkens regler är bedömningen att det är AB Storstockholms Lokaltrafik, via sin Trafikförvaltning, som har skyldighet att vidta de åtgärder som krävs för att undanröja den olägenhet som boende i aktuella fastigheter är utsatta för.

Vid en rimlighetsavvägning bedöms bullerstörningen och därmed olägenheten vara av sådan art och storlek att den aktuella åtgärden är hälsomässigt motiverad och att kostnaden för åtgärden därmed är rimlig. Vidare konstateras att åtgärden är tekniskt genomförbar.

Ärendet

Klagomål på höga ljudnivåer inkom till miljöenheten den 5 maj 2020. Boende på Ringvägen 1 upplever problem med trafikbuller från tågtrafiken på Saltsjöbanan. Ljuden stör nattsömnerna i lägenheten och vid utevistelse på balkong. Klagomålet rör framför allt ljud från en sträcka väster om Saltsjöbadens station där det finns en växel och en järnvägsövergång. Bullerutredningen visar att riktvärdena från både Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten överskrids gällande buller från spårtrafik (bilaga 2).

2003 antogs en ny detaljplan för området där bostäderna på Ringvägen ingår. I detaljplanen krävdes att 55 dBA ekvivalent ljudnivå utomhus utanför fönster och uteplats ej ska överskridas samt 30 dBA ekvivalent ljudnivå och 45 dBA maximal ljudnivå inomhus nya bostäder.

Områdesnämnden i Fisksätra/Saltsjöbaden beviljade bygglov för detta projekt och tolv radhus den 25 oktober 2005, § 125. I det beviljade bygglovet godkändes avstegsfall A på grund av att förutsättningarna för buller ändrats sedan antagandet av detaljplanen då Saltsjöbanans träsliprar bytts mot betongsliprar och orsakar högre ljudnivåer. Avstegsfall A innebär att avsteg görs från riktvärdet utomhus från 70 dBA maximal ljudnivå och 55 dBA ekvivalent ljudnivå. Samtliga lägenheter ska dock ha tillgång till tyst sida för minst hälften av boningsrummen med betydligt lägre nivåer än 55 dBA. Ärendet överklagades varvid beslutet upphävdes i april 2007.

Byggherren kunde börja bygga (utan hinder i plan- och bygglagen) trots överklagan, men gjorde det på egen risk eftersom beslutet om bygglov kunde upphävas.

Flerfamiljshuset på Ringvägen uppfördes och stod färdiga 2007, slutbevis utfärdades 2007-04-25.

Slutligen meddelade kammarrätten inte prövningstillstånd den 24 januari 2008. Ärendet återförvisades till nämnden för meddelande av bygglov med de villkor som bedöms vara nödvändiga för att erhålla en godtagbar säkerhet och bullermiljö.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beviljade ett nytt bygglov den 5 mars 2008, § 68 för flerbostadshuset och radhusen. Beslutet överklagades och länsstyrelsen upphävde beslutet och återförvisade ärendet till nämnden för ny handläggning. Både länsstyrelsen (beslut 2011-02-07, bilaga 3) och förvaltningsrätten i Stockholm (dom 2012-05-30, bilaga 3) menar att lovet för flerbostadshuset inte säkerställer att bullerkraven i detaljplanen innehålls i samtliga bostäder. Bedömningarna baseras på bullerutredningar från 2005 och 2011.

Ärendet överklagades vidare och slutligen meddelade Högsta förvaltningsdomstolen inte prövningstillstånd den 28 maj 2013.

I oktober 2013 beviljade Bygglovsenheten ett nytt bygglov i oktober 2013 (bilaga 4) då bullerutredning PM 2013-10-01 från Åkerlöf Hallin Akustikkonsult AB (bilaga 5) visade att bostäderna uppfyllde krav enligt boverkets byggregler samt detaljplanens krav på bullernivåer inomhus och utomhus efter vidtagna bulleråtgärder. Detta beslut överklagades inte.

Det kan för övrigt noteras att det i bygglovsärendet finns en anteckning om att det finns ett genomförandeavtal mellan byggherren, JM AB, och SL, som bland annat reglerar hanteringen av eventuella framtida bullerkrav på den spårbundna trafiken.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden förelade AB Storstockholms Lokaltrafik (verksamheten) den 14 juli 2020 om att utreda ljudnivåerna vid Ringvägen 1 samt ta fram ett åtgärdsförslag med kostnadsuppskattning och tidsplan ifall ljudnivåerna inomhus och utomhus överskred Naturvårdsverkets riktvärden för buller från väg- och spårtrafik vid befintliga bostäder, och Folkhälsomyndighetens riktvärden för buller inomhus, FoHMFS 2014:13. Föreläggandet överklagades och Länsstyrelsen avlog överklagan den 6 december 2021.

Verksamheten återkom med resultat från utredningen, åtgärdsplan och kostnadsförslag den 7 december 2021. Utredningen visade att riktvärden överskreds, och att åtgärden som behövs för att få ner ljudnivåerna tillräckligt är en 3 meter hög och 155 meter lång bullerskyddsskärm, mellan Saltsjöbanan och bostadshuset (Se bilaga 2).

Den beräknade kostnaden för bullerskärmen är 3,9 miljoner kronor. Tidplan för att åtgärda olägenheten saknades, eftersom verksamheten ansåg att ”En tidsplan för arbetet låter sig inte göras då arbetet är avhängigt en myndighetsprocess.”

Verksamheten motsätter sig dock att bekosta och uppföra en sådan skärm som anförts ovan då de anser att byggnationen av flerfamiljshuset skett i strid med gällande detaljplanens bestämmelser.

Skäl till beslut

Enligt 2 kap. 3 § första stycket miljöbalken (1998:808) ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I 2 kap. 7 § miljöbalken fastställs att kraven i bl.a. 2 kap. 3 § miljöbalken gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

I 9 kap. 3 § miljöbalken fastställs att begreppet olägenhet för människors hälsa innebär en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och

inte är ringa eller helt tillfällig. I förarbetena anges att t.ex. buller kan utgöra en sådan störning (prop. 1997/98:45, del 2 s. 109).

En tillsynsmyndighet får enligt 26 kap. 9 § miljöbalken meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att balken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

Av 26 kap. 22 § miljöbalken framgår att den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

I Naturvårdsverkets riktvärden för buller från väg- och spårtrafik vid befintliga bostäder anges att för att en god miljö kvalitet ska nås utanför befintliga bostäder bör enligt infrastrukturpropositionen 1996/97:53, och anknytande dokument från centrala myndigheter, i normalfallet följande nivåer underskridas (frifältsvärden) vid spår, 60 dBA vid bostad fasad (Leq24h), 55 dBA vid bostad uteplats (Leq24h) och 70 dBA vid bostad uteplats (Lmax).

I Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus, FoHMFS 2014:13, anges bl.a. att riktvärdet 45 dBA maximal ljudnivå inomhus och 30 dBA ekvivalent ljudnivå inomhus bör tillämpas vid bedömningen av om olägenhet för människors hälsa enligt 9 kap. 3 § miljöbalken föreligger

Bullerutredningen visar att riktvärdena från både Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten överskrids gällande buller från spårtrafik. Riktvärdet för maximala ljudnivåer inomhus överskrids med 5 dB i sovrum och 4 dB i vardagsrum. Vid bostadens fasad överskrids riktvärdet med upp till 5 dB för den ekvivalenta ljudnivån. På balkong/uteplats med inglasning i stängt läge uppgår maximala ljudnivån till omkring 81 dBA. Bullerstörningarna bedöms innebära olägenhet för människors hälsa.

Verksamheten har anfört att det är oskäligt att de ska föreläggas att vare sig utreda buller från spårtrafik eller vidta åtgärder för att minska buller för bostäderna på fastigheten Rösunda 2:43. Bullersituationen vid de aktuella bostäderna beror enligt verksamheten på att dessa inte har utformats och uppförts så att bestämmelsen om bullerbegränsning i detaljplanen uppfylldes samt att meddelat bygglov stred mot plan- och bygglagen.

Enligt miljöbalken ska den som är ansvarig för den verksamhet som orsakar olägenheterna utföra de skyddsåtgärder och vidta de försiktighetsåtgärder som behövs för att förebygga eller motverka olägenhet för människors hälsa. Med hänvisning till att de aktuella flerbostadshusen beviljades bygglov år 2013 utifrån att bullerkraven klarades och att beslutet

har vunnit laga kraft samt att husen har slutbevis i bygglovsärendet, kan fastighetsägaren inte föreläggas att vidta åtgärder avseende buller.

Utifrån miljöbalkens regler är bedömningen att det är AB Storstockholms Lokaltrafik, via sin Trafikförvaltning, som har skyldighet att vidta de åtgärder som krävs för att undanröja den olägenhet som boende i aktuella fastigheter är utsatta för.

Vid en rimlighetsavvägning bedöms bullerstörningen och därmed olägenheten vara av sådan art och storlek att den aktuella åtgärden är hälsomässigt motiverad och att kostnaden för åtgärden därmed är rimlig. Vidare konstateras att åtgärden är tekniskt genomförbar.

Rebecca Kolmodin
Bullerspecialist
Miljöenheten
rebecca.kolmodin@nacka.se

Per Enarsson
Miljöchef
Miljöenheten
per.enarsson@nacka.se

Bilagor:

1. Brev från Trafikförvaltningen daterad 7 december 2021
2. Bullerutredning
3. Länsstyrelsen (beslut 2011-02-07) och förvaltningsrätten i Stockholm (dom 2012-05-30)
4. Tjänsteskrivelse, miljö- och stadsbyggnadsnämnden 2013-10-01
5. Bullerutredning från 2013